

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

הכרת יהדות ללא תעודות ומסמכים

תיק יוחסין מס' 115-סא

נושא הדיון

מר ר' מצרפת מבקש לאשר את יהדותה של הגב' ל' שנולדה בטנגרוג רוסיה, אותה נשא לאשה בנישואין אזרחיים. בתעודת הלידה שלה נרשם שלאום אמה אולנה הוא רוסי. מר ט' טוען שאם אמה של ל', שמה היה חנה ל' והיא היתה יהודיה שנולדה בפולין. אין לו מסמכים לאשר את דבריו, וגם לא הוכיח שמתנהגת בדת ישראל, אך הוא מצהיר את דבריו במכתב בתור עדות.

השאלה לדיון

אשה שהיגרה מרוסיה וטוענת שהיא יהודיה, אך בתעודת הלידה שלה רשום שאמה היתה רוסיה, וגם לא הוכיחה שמתנהגת בדת ישראל, האם נאמנת על עצמה להחזיקה כיהודיה.

תשובה

גמ' פסחים ג צ ההוא ארמאה דהוה מליק ואכיל פסחים בירושלים, אמר כתיב כל בן נכר לא יאכל צו כל ערל לא יאכל צו ואנא הא קאכילנא משופרי דשופרי וכו'. וכתבו תוס': מכאן אין ראיה שנאמין לכל הצא לפנינו ואומר ישראל אני, דשאני הכא דרוצ ישראל היו ואזלינן בתר רוצא. אך יש להציא ראיה מפרק החולץ (יצמות מה א) דא"ל זיל גלי או נסיב צת מינך. וכן מההיא דאתא לקמיה דר' יהודה ואמר נתגיירתי ביני לבין עממי, א"ל נאמן אתה לפסול את עצמך ואי אתה נאמן לפסול את בניך, והיינו משום דמצי אמר ישראל אני. והא דאמר צהחולץ (יצמות מו צ) מי שצא ואמר גר אני יכול נקבלנו ת"ל אתך צמוחזק לך, התם מיירי צמוחזק לן בצצהתיה שהם נכרים, דאל"ה נאמן צמיגו דאי צעי אמר ישראל אני. ע"כ. מצואר צתוס' שמי שצא לפנינו בין עולי הרגלים ואומר ישראל אני יש להאמינו ולהאכילו קרבן פסח אע"פ שאין משפחתו ידועה לנו כלל, ולאו דוקא להאכילו ק"פ אלא אף להתירו להנשא צקהל, וכמשמעות המשך דצרי התוס' שהציאו ראיה מהגמ' שדנה צהיתרו להנשא. וכל זה משום שהרוצ מסייעו, דרוצ ישראל היו ואזלינן בתר רוצא. ועיי' פד"ר סוף כרך ט צפס"ד מהגר"מ אילן ז"ל שציאר צהרצצה האם זה

מדין רוצא דאיתא קמן, שרוצ העולים לפנינו הם ישראל, או דהוא רוצא דליתא קמן, דרוצ מי שעולה לרגל הם ישראל, או מדין חזקה שהוא ישראל, או שנאמן משום דהוי מילתא דעצידא לגלויי. וכתב החזו"א יו"ד סי' קנח אות ח שמש"כ הגר"ח בחוט המשולש סי' ה שאם אינו מכיר שפת יהודית אף שאמר ישראל אני אינו נאמן, כך קים ליה למרן ז"ל במקום הנידון ושעתו. אבל אי אפשר לכלול כלל צוה, דהרבה יהודים שכיחים בשפה אחרת אם הם יחידים נטמעים או רבים, ורוצ הצאים בתורת יהדות ישראל הם צכל לשון. ע"כ. אמנס כבר כתב צם' בית הלל, הוצא צצאה"ט אצהע"ז סי' צ ס"ק ד: מי צבא מארץ אחרת הן איש או אשה או צחור או צתולה או אלמן או אלמנה, לריך רחיה שהוא ישראל, ואף שמתנהגים כדת ישראל ומדברים כלשונו ויודעים צכל טיב היהודים אעפ"כ לריכים רחיה. וכן הוא תקנות מדינות ליטא שאין לסדר שום קדושין אח"כ יש לו רחיה שהוא ישראל ומאיזה משפחה. ע"כ. וצנידון דידן שמדובר באשה שהיגרה לרפת מרוסיה, שם לא שייך לומר שרוצ הצאים הם ישראלים כמו שכתבו תוס' לענין עולי הרגלים לארץ ישראל, צודאי לריכה רחיה שהיא ישראלית, וצלא זה אין להשיאה כדמו"י. והדברים מפורסמים צצימינו גם העולים לארץ ישראל מרוסיה, רוצם נכרים הם, ומטרת עלייתם היא כלכלית וצאים לארץ כדי לחיות את רווחת החיים המערביים, עי' פס"ד ירושלים לצירור יהדות כרך א. ונוסף לזה תקנות מדינות ליטא שאין להשיא ללא רחיה גם מי שמתנהג צדת ישראל ומדבר צלשונו ויודע צכל טיב היהודים. ע"כ נראה שאין לקצוע יהדות לאשה המדוצרת שרשומה צתעודת הלידה שאמה נכרית, אלא אם תוכיח דצריה צראיות צרורות.

פסק דין

הואיל והגב' לי רשומה בתעודת הלידה כבת לאם רוסייה, כל עוד לא הוכח שהגב' לי יהודיה, אין לאשר יהדות על סמך הצהרת בעלה האזרחי.

(-) שמואל חיים דומב

(-) יהושע ווייס

(-) אברהם דוב לוין, אב"ד

(-) יהודה גורדון